

L'arbre espanyol i el bosc europeu

- El PSOE ha de contribuir a buscar solucions a la crisi que viu el socialisme a Europa després del 7-J

GILLES FINCHELSTEIN*

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 10.08.09

L'arbre espanyol no ha d'amagar el bosc europeu, i per als socialistes aquest bosc està cada vegada més devastat. Aquesta és la principal lliçó que s'ha d'extreure de les eleccions europees celebrades el 7 de juny passat i que la constitució del nou Parlament Europeu acaba de materialitzar. A Espanya, malgrat la crisi i l'atur, el PSOE ha resistit. Però, a la resta de la Unió Europea, ¿quins són els fets? Són simples i han de ser observats amb lucidesa: llevat de rares excepcions –Grècia o Eslovàquia–, els socialistes han retrocedit. La derrota és al mateix temps global i general.

Global, perquè la relació de forces entre els grups parlamentaris del Partit Popular Europeu (PPE) i del Partit Socialista Europeu (PSE) s'ha degradat encara més. Esquemàticament, era de 50-50 el 1999; va quedar establerta en 55-45 el 2004, i ara és de... 60-40.

General, perquè la derrota ha afectat gairebé tots els partits membres del PSE, sense cap mena de distinció. Als que estan al poder, com el Partit Socialista Búlgar, però també als que estan a l'oposició, com el Partit Demòcrata Italià. Als que havien optat per la tercera via, com el Partit Laborista britànic, però també als que s'havien mostrat més reticents, com el Partit Socialista Francès. Als partits socialdemòcrates escandinaus, com el Partit Socialdemòcrata Suec, però també als del sud, com el Partit Socialista Portuguès. Als partits de països que són

membres històrics de la Unió Europea, com el PvdA neerlandès i l'SPD alemany, però també als partits de nous membres de la UE, com el Partit Socialista Hongarès. En molts països, i no els menys, el resultat obtingut pels socialistes correspon a un mínim històric o a una caiguda vertiginosa respecte del 2004. A vegades, fins i tot a les dues coses...

¿Per què es va registrar una derrota d'aquest calibre?

Podríem caure en la temptació de tranquil·litzar-nos i de centrar-nos en les causes més circumstancials... sobretot tenint en compte que aquestes causes existeixen i que es deuen a l'especificitat de les situacions nacionals: escàndols a Gran Bretanya i a Bèlgica; situació política difícil en altres llocs, especialment per als partits membres d'una coalició, com l'SPD alemany, o aquells que es troben atrapats en una oposició dolorosa, com és el cas de França... També es deuen a la particularitat de l'escrutini europeu: el baix índex de participació s'explica a tot arreu per la menor mobilització dels joves i de l'electorat popular; en altres paraules, de l'electorat tradicional de l'esquerra.

No obstant, l'amplitud de la derrota no respon únicament a simples explicacions circumstancials. Les raons de la derrota són més profundes: l'esquerra té un problema a Europa; l'esquerra té un problema amb Europa.

¿A Europa? En un context de crisi mundial, tots els estudis d'opinió mostren que els europeus reclamen una protecció millor, més solidaritat en la necessitat, més igualtat en l'adversitat. Aquests valors figuren en el frontispici dels partits membres del PSE: conformen l'estructura del manifest que van redactar conjuntament per a la campanya. La

pertinència dels objectius que l'esquerra proclama perseguir és menys discutible que mai; però la credibilitat dels mitjans que proposa és més discutible que mai.

A més a més, els electors no confien en els que sostenen les idees progressistes. En l'espai de 10 anys, en nombrosos països, el lideratge socialista és menys patent o més controvertit. Però si bé la debilitat de lideratge és perjudicial en una situació normal, en temps de crisi es torna insuperable. Els socialistes han de portar a terme la seva pròpia revolució cultural i acceptar plantejar-se sense pudor la qüestió del poder.

Els socialistes també tenen un problema amb Europa. Massa sovint, les campanyes electorals han cedit a la facilitat de tractar assumptes nacionals, cosa que dificulta encara més l'emergència d'un espai públic europeu, del qual s'ha pogut constatar la seva cruel absència. Massa sovint, els programes polítics de l'esquerra han estat banyats en un tebi afecte europeu, per no dir que a vegades estaven directament afectats per l'encuny de l'euroescepticisme. Massa sovint, per acabar, les dissensions en el si de l'esquerra europea s'han imposat a la unitat indispensable per a la dinàmica d'una campanya: desgraciadament, la incapacitat per posar-se d'acord sobre un candidat per a la presidència de la Comissió així ho ha evidenciat.

Al voltant d'una idea simple –s'ha de repensar– es poden extreure tres conclusions d'aquest fracàs històric. 1) Repensar urgentment. Ara ho sabem: la crisi ideològica del liberalisme no es traduirà mecànicament en la victòria electoral de la socialdemocràcia. Serà necessari posar-se a treballar. 2) Repensar d'una manera diferent. S'ha de tenir l'audàcia de tornar a fer taula rasa amb tot i la lucidesa de no fer-se il·lusions: el món

no farà marxa enrere. El repte resideix a redefinir l'esquerra en el moment de la mundialització. 3) Repensar col·lectivament. L'esquerra europea ha de trobar solucions comunes a aquesta crisi comuna. Els socialistes espanyols han de tenir un paper eminent en aquesta refundació: no han de conservar l'arbre; han de contribuir a repoblar el bosc.

* Director general de la Fundació Jean Jaurès.